

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 24.4.2012
čj. SRS 016946/2012

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 4 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 16.4.–22.4.2012

1. Počasí

Období začalo trvalým, slabým deštěm, přesto významnější srážky minuly některé oblasti zejména na Prostějovsku a Přerovsku. Do konce týdne přišlo už jen několik méně vydatných dešťových přeháněk přeháněk, a tak zejména v některých lokalitách jižní části oblasti nedostatek vláhy přetrvává. Většinou bylo poměrně chladno. Ranní teploty nepřekračovaly 5 °C, ale 18.4. na mnohých místech zaznamenali mráz, i když teploty se většinou pohybovaly pouze těsně pod bodem mrazu. Před koncem týdne došlo k oteplení a odpolední teploty konečně vystoupily nad 15 °C, ale jen dočasně. Počasí bylo pravé aprílové, od jasné až po zataženou oblohu s deštěm, místy bylo i dost větrno.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

U mrazem poškozených ozimů místy ještě dochází k postupným zaorávkám, většinou se jedná o pšenice. Některé porosty strádají nedostatkem vláhy. To se projevuje špatnou regenerací mrazem zdecimovaných porostů obilnin nebo rychlým prodlužovacím růstem bez dostatečného větvení některých porostů ozimých řepky. Výskyty škodlivých organismů jsou až na výjimky slabé také pravděpodobně jako důsledek poměrně chladného průběhu letošního jara. Polní práce pokračují zejména přikojováním, ochranou proti plevelům, přípravou půdy před setím kukuřice, případně fungicidní ochranou jádřovin.

OBILNINY

Situace u **mrazem** poškozených porostů ozimých obilnin je velmi rozdílná. Z těch, které nebyly zaorány, mají některé výpadky rostlin až 50 %, další jsou různou měrou prořídle a jiné téměř dokonale regenerovaly. Nedostatek vláhy v některých oblastech regeneraci rostlin výrazně zpomaluje, uvolněná místa v řídkých porostech zarůstá plevel.

PŠENICE OZIMÁ (RF 21 prvá odnož viditelná – 32 fáze druhého kolénka BBCH)

Porosty se zahušťují, místy ale tvoří pouze slabé odnože.

Výskyty houbových chorob jsou slabé, většinou pokračující infekce z podzimu loňského roku.

Další ojedinělé výskyty imag **kohoutků (*Oulema sp.*)** byly zjištěny 18.4. v okrese Šumperk (Rovensko).

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot SET_{6,0} 110,0 °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků v

porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst krát 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení SET_{6,0} 400,0 °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32–37 BBCH). Pokud je vylíhlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylíhlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylíhlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

Střední výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zjistili v okrese Bruntál (Krnov). Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha, a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením desetkrát.

Ošetření na jaře se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 50 užívaných východů z nor na 1 ha.

Pozor, ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby, České inspekci životního prostředí a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

Některé řídké porosty v okrese Prostějov (Poličky, Prostějov) jsou silně zapleveleny zejména **úhorníkem mnohodílným (*Descurainia sophia*)**. Lokálně silné zaplevelení **heřmánky (*Matricaria* sp.)** hlásí z okresu Opava (Opava-předměstí).

JEČMEN OZIMÝ (RF 22 druhá odnož viditelná – 32 fáze druhého kolénka BBCH)

Ojedinelý střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** zaznamenali v okrese Olomouc (Paseka).

Pozorování padlí ječmene v ječmeni ozimém se provádí při plném odnožování rostlin (25 BBCH) až objevení se druhého kolénka (32 BBCH). Kontrolují se 2 odnože na 10 místech při úhlopříčném průchodu porostem. Ve fázi 25 BBCH se hodnotí celá rostlina.

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 10 a více % rostlin (odnoží).

První požerky imag kohoutků **kohoutků (*Oulema* sp.)** zaznamenali 19.4. v okrese Nový Jičín (Kunín).

Monitoring a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 10 první list vystoupil z koleoptile – 22 druhá odnož viditelná BBCH)

Další první slabý výskyt **sítovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** zaznamenali 19.4. v okrese Opava (Opava-předměstí).

Pozorování sítovitě a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst krát 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

První výskyt imag kohoutků **kohoutků (*Oulema* sp.)** v porostech jarního ječmene zaznamenali 19.4. v okrese Olomouc (Velká Bystřice).

Monitoring a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 9 vzcházení – 12 druhý list se zálistkem a úponkem BBCH)

První výskyt imag **listopasa čárkovaného (*Sitona lineatus*)** zjistili v okrese Olomouc (Čechvice) 19.4.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 30 počátek prodlužovacího růstu – 55 na hlavním květenství se oddělily jednotlivé zavřené květy BBCH)

Místy se v porostech objevuje praskání nebo jiné deformace stonků, poškození kořenových krčků i kořenů a poruchy vývoje květenství jako důsledky **mrazů**.

Lokálně až silný výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na kořenových krčcích v okrese Prostějov (Klenovice, Němčice, Tvorovice) může také souviset s mrazovým poškozením.

Silný výskyt vpichů pod vegetačním vrcholem způsobených **krytonoscem řepkovým (*Ceutorhynchus napi*)** zjistili 19.4. v okrese Přerov (Troubky). Nakladená vajíčka **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** zaznamenali 17.4. v okrese Olomouc (Nedvězí), 18.4. v okrese Jeseník (Bílý Potok, Javorník-Město) a 19.4. v okrese Přerov (Troubky).

Po nakladení vajíček je chemická ochrana již zbytečná.

Výskyty **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** jsou všeobecně slabé, většina porostů byla ošetřena insekticidy.

Výskyt brouků se sleduje jednou týdně od dosažení teploty 9 °C ve 14 hodin do začátku květu řepky. Hodnotí se počet brouků na 50 vrcholových květenstvích.

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru více než 300 brouků na 100 vrcholových květenství.

Silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zjistili v okrese Bruntál (Osoblaha, Rusín).

Monitoring a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OKOPANINY

CUKROVKA (RF 09 vzcházení – 15 pět listů vyvinuto BBCH)

Líhnutí zakladatelek **mšice makové (*Aphis fabae*)** ze zimních vajíček na brslenech bylo zaznamenáno 19.4. i v okrese Šumperk (Bludov). Výskyt dospělců druhé generace zjistili v okresech Přerov (Pavlovice, 18.4.) a Nový Jičín (Kunín, 19.4.). Úbytek mrazem byl velmi rozdílný a podle lokalit je odhadován na 0–50 %. Larvy se základy křídel ještě nebyly zjištěny.

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA

Silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zjistili na více lokalitách v okrese Prostějov (Čelčice, Klenovice, Mořice, Němčice nad Hanou, Tvorovice, Určice).

Monitoring a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

TRVALÉ TRAVNÍ POROSTY

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zaznamenali i v okrese Bruntál (Zátor).

Monitoring a indikace ochrany proti hraboši polnímu viz pšenice ozimá.

OVOCNÉ DŘEVINY

V intenzivních sadech převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 53 prasknutí pupenů – 56 jednotlivé květy se začínají od sebe navzájem oddělovat, ještě uzavřené BBCH)

První projevy **padlí jabloně (*Psodosphaera leucotricha*)** zaznamenali v okrese Prostějov (Dětkovice) 16.4.

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně až do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Lokální střední výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** byl zjištěn v okrese Přerov (Tučín).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení 2 a více % letorostů koloniemi mšic, v případě napadení mšicí jabloňovou 10 a více %.

První výskyty imag **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** jsou hlášeny z okresů Karviná (Dolní Lutyně, 17.4.) a Přerov (Tučín, 18.4.). Výskyty jsou letos velmi slabé a je problematické imaga vůbec zaznamenat. V okrese Prostějov (Dětkovice) zjistili 16.4. už vylíhlou larvu, aniž by imaga byla pozorována.

Pozorování výskytu imag se provádí dvakrát v týdenním intervalu v období zeleného pupene až myšího ouška. Kontrolují se úlovky imag květopasa jabloňového ve 30 sklepech z 30 plodných dvouletých větví.

Ošetření se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. při počtu 1,5 kusů imag v průměru na jedno sklepnutí. Po nakladení vajíček je chemická ochrana již neúčinná.

Peckoviny

MERUŇKA (RF 57 BBCH plný květ, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku)

Částečné poškození květů meruněk **mrazem** zaznamenali na více lokalitách v okrese Olomouc.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek